

ציון תורני שכונת

בעזה"י

אבותינו של תנ"ך

גליון 566

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ז

פרשת בהר-בוזקותי ה'תש"פ

"אם בחוקתי תלכו"

"אם בחוקתי תלכו"

פירש רש"י: שתהיו עמלים בתורה.

חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל היה אומר לתלמידיו בישיבה, קודם כל תורה - ואח"כ שאר סידורים. לדוגמא: אדם הוטל עליו לסדר דבר מה, אין אפשרות להימלט מזה, כי הוא מוכרח. אכן, אין מוכרח לעשותו דווקא לפני ביאתו לישיבה. ולפיכך היה אומר שתחילה יתחיל לימודו (בשעה 9 בבוקר כימי אז), ואחרי שלמד, יצא לסידור המוכרח. ואמר: כי אז יש גם סייעתא דשמיא, שאין הסידור גוזל זמן רב. כי כיון שלמד, מיד מגיע תורו, ומיד מסדרים לו, ומחיש צעדי לישיבה חזרה. אבל אם לא זוכה, אלא הקדים את הסידורים לפני הלימודים, אזי רואים בעליל איך מתעכב תורו ומתארך, וגם לפעמים לא מצליח בסוף לסדר מה שרצה. וזה שאמרו (אבות פ"ד) "אם בטלת מן התורה, יש לך בטלים הרבה כנגדך".

יש עוד כלל גדול: "אם יושבים ולומדים, אף פעם לא מתחרטים". אכן, אדם שאיננו נחפז לקום מעל ספסל הלימוד, אלא מתאחר עוד מעט ועוד מעט על הספר, ואינו נוטש מהרה הלימוד, רואים בחוש איך הכל מצליח ולא מפסיד מה שלא מיהר. ואדרבא יש לו מזל מפתיע פתאום מגיע לו טרמפי' ובכך חסך ביזבוז ממון, וטילטולים ועייפות וכו' ובאמת כל אברך, וכל אדם הלומד, שניסה בזאת, רואה שאכן, כך נוהג הקב"ה - עם התמימים בדרכיהם, שאיכפת להם על איבוד הזמן של התורה. ועל זה יש להמליץ אימרת חז"ל בענין אחר (שבת קכא): "כל המכבה אינו מפסיד". כלומר המכבה את יצרו הבורע בו להזניח התורה, אינו מפסיד. וה' יעזרנו.

שבת שלום

שמשון אליעזר פוקס

פירש רש"י: שתהיו עמלים בתורה. ואמרו חז"ל **אנו לומדי התורה עמלים, והם העובדים לפרנסתם עמלים.** "אנו עמלים ומקבלים שכר, והם עמלים ואינם מקבלים שכר" (ברכות) לכאורה הדבר תמוה, הרי גם אלו העוסקים לפרנסתם מקבלים שכר! וכי ראינו חיט או סנדלר שעובד ועמל, ואינו מקבל שכר על עבודתו? אלא שהעניין הוא כך: דרך העולם, ששכר פועל לתפור לו בגד או נעליים, ואותו פועל יעמול בזיעת אפיו כל היום וכל הלילה, ולא יצליח לבצע את עבודתו, כלום יקבל אותו הפועל שכר על עבודתו? הלא שוטה יהיה אם יבקש שכר. הרי הוא לא הצליח להשלים את מלאכתו, ואף אם עמל שבוע שלם לא ישלמו לו, כי לא עבור העמל הוא מקבל את שכרו, אלא על המוצר הסופי, הבגד או הנעליים. לא כן הדבר בלימוד התורה הקדושה. אנו נצטוינו לעמל בתורה, כמו שכתוב: **אם בחוקתי תלכו** ואמרו חז"ל שהדברים אמורים על היגיעה והעמל, ואף אם לא נבין את הלימוד לעומקו, בכל זאת מקבלים אנו שכר על העמל שהשקענו, ואפילו אם לא הבנו דבר. וזאת כוונת רבותינו בתלמוד "אנו עמלים ומקבלים שכר" כלומר מקבלים שכר על עצם הלימוד, "והם עמלים ואינם מקבלים שכר" כלומר שאינם מקבלים שכר על עצם העמל, אלא רק על המלאכה עצמה.

(החפץ חיים)

אמני השבת

הדלקת נרות 7:09

מוצאי שבת 8:13

נא לשמור על קדושת הגליון אין לקרוא בשעת התפילה

רוצים להזמין את הרב שמשון פוקס שליט"א - לשיעור, הרצאה, אנכרה, חוג בית: 052-714-4050

אָהַבְתָּ אֱלֹהֶיךָ

אומרת הגמרא במסכת מגילה דף לא: **"תניא ר' שמעון בן אלעזר אומר: עזרא הסופר תיקן לישראל שיהיו קוראים קללות שבתורת כוהנים" קודם עצרת (קודם לחג שבועות – זמן מתן תורתנו), ואת הקללות שבספר דברים, משנה תורה קוראים קודם לראש השנה.**

אמר אביי: "מדוע אנחנו קוראים לפני שבועות? ומדוע אנחנו קוראים לפני ראש השנה?" אמר אביי: "כדי שתכלה שנה וקללותיה" -אומרת הגמרא, "לפני ראש השנה זה מובן, כי זה סוף שנה, אבל לפני שבועות?" אמר אביי: "כן. עצרת, חג שבועות, זה כמו ראש השנה". שניהם ימי דין וראוי לשמוע את התוכחות. **שואלים התוספות:** "אם כן ראוי היה לקרוא את פרשת בחוקתי, על פי תקנת עזרא, בשבת האחרונה שלפני שבועות, ובשבת האחרונה לפני ראש השנה את פרשת כי תבוא ומדוע פרשות אלו מקדימים שתי שבתות קודם לכן (גם לפני שבועות וגם לפני ראש השנה)?" ועונים: "כדי שלא יכנסו לחג מתוך צער, משום כך הקדימו קריאת התוכחות והקללות לשתי שבתות קודם לכן", הוי אומר שיהודים שמעו את הקללות והתוכחות של פרשת בחוקתי השבוע ואת פרשת כי תבוא, זה הוריד להם את המצב רוח, זה הכניס אותם לדאגה, כי הם שמעו קללות ואיומים מהתורה הקדושה, מה' יתברך, אז הם נכנסו ללחץ ולצער. זה לא עבר להם ליד האוזן וחז"ל לא רצו שזה יפגע להם בשמחת החג, אז הקדימו בשבועיים לפני כן. וכשיבוא החג הם ישכחו מזה, ז"א הם יזכרו, רק הלחץ יפוג מעט.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

ישנה שאיפה אחת משותפת לרוב האנשים החיים בעולם. אם נעצור לרגע אדם בניו יורק ונשאל אותו: מה החלום שלך אותו היית רוצה להגשים? במקביל נעצור אדם בפריז שבצרפת ונשאל אותה שאלה, כך גם אדם אי שם במדינות הנחשלות, ברוב המקרים התשובה תהיה שווה: "אני חולם להיות עשיר", או לפחות: "שלא יהיו לי דאגות כספיות". שאיפה זו טבועה בדמו של כל אחד מסיבה פשוטה" רוב האנשים רואים בכסף את המשענת הבטוחה ביותר בחיים. רואים בו את הדבר שנותן לאדם חוסן, לא רק כלכלי – גם חוסן נפשי, משפחתי, רפואי, וכדו'. כי הרי עם כסף אפשר (כביכול) לקנות הכל... הוא נותן, לכאורה, בטחון ורוגע בכל תחומי החיים. האומנם?

בפרשת השבוע אנו לומדים את פרשת ריבית. התורה אוסרת על אדם להלוות כסף בכדי לקבל חזרה את סכום ההלוואה פלוס סכום נוסף כריבית. וזה לשון המקרא: "אל תיקח מאתו נשך ותרבית... אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים". הספר "פנים יפות" מסביר בטוב טעם את הסיבה שהתורה אוסרת קבלת ריבית. מאז חטא אדם הראשון, נגזר על האדם לעבוד לפרנסתו, "בזיעת אפיך תאכל לחם". אמנם גזירה קשה, אך לאמיתו של דבר טובה גדולה טמונה בגזירה זו. כאשר אדם צריך לדאוג מדי יום על לחם ומחיה, יש לו תזכורת קבועה לבקש ולייחל לבורא עולם שישלח לו את פרנסתו.

גם כאשר אדם התעשר, הוא יודע שעדיין הוא צריך לרחמים מרובים בכדי שלא להפסיד, ולהיפך, "מרבה נכסים מרבה דאגה". כך נשאר האדם מחובר כל הזמן לבורא עולם.

לעומת זאת הנחש קיבל קללה אחרת, "ועפר תאכל כל ימי חיידך". מה טמון בקללה זו [שאולי נראית בכלל ברכה, שאינו זקוק לחפש כלל אוכל, שעפר מצוי לו בכל מקום]? כעונש לחטא אומר הקב"ה לנחש: קח, תאכל ותשבוע מכל פיסת אדמה ועפר ואל תטרוד אותי, אל תתפלל אלי. בקיצור, לא רוצה שום קשר איתך. בכל תחום שאדם עובד ומתפרנס בו, עדיין הוא צריך לצפות לרחמי שמים שמעשה ידיו יצליחו, וברכה והצלחה יהיו מנת חלקו. אבל אדם הלוקח את כספו ומלווה אותו בריבית, אינו צריך לעבוד ולטרוח כלל. הוא יושב בניחותא בביתו רגל על רגל, שולף את הכסף מהכספת, מחתים את הלווה על שטר, עליו חותמים עדים וגם ערבים, והכסף שלו מביא עוד כסף.

אדם כזה, עם הזמן, מפתח תלות ובטחון בכספו וברכושו. הוא לא צריך להזיע, הכל בא לו בקלות, עד שהכסף הופך אצלו לאליל כל יכול. במצב כזה, אדם עלול מהר מאד לשכוח שיש בורא לעולם אשר מנהיג ומכוון, זן ומפרנס את הכל.

המשך בעמ' 3 <<<

אהל המעשה

אב הרחמן - שומע תפילת כל פה

חסיד הגיע לאדמו"ר שלו ותינה בפניו את צערו: הוא חלה במחלה קשה, ה' ירחם. הוא דרש ברופאים, טופל אצל טובי הפרופסורים, אך כל הטיפולים לא הועילו.

אמר לו הרבי: "סע לעיר פלונית, שאל שם על דוקטור רחמן. הוא רופא ידוע. גש אליו, ואני מבטיחך שהוא ימצא מזור לחוליך". אותה עיר היתה רחוקה מרחק רב ממקום מגוריו של החסיד. אך אם הרבי אומר – אין להרהר אחריו. עזב החסיד את ביתו ויצא לדרך. לאחר ימים רבים הגיע סוף סוף אל העיר המבוקשת. ניגש לאחד מתושבי העיר ושאל: "אמור לי, בבקשה, היכן מתגורר דוקטור רחמן?".

"מצטער, אינני מכיר רופא בשם זה. תשאל אחרים, אולי הם מכירים..."

ניגש החסיד לתושבים אחרים, ניסה לברר אצלם את כתובתו של הדוקטור, אך מכולם קיבל תשובה זהה: "מצטערים, איננו מכירים רופא בשם זה". תהה החסיד בלבו: "מה קורה כאן? לא ייתכן! הרי הרבי אמר שמדובר ברופא ידוע ומפורסם. אולי אני משבש את שמו..." חזר ופנה אל תושבי העיר: "אולי אתם מכירים רופא בעירכם ששם משפחתו דומה ל'רחמן'?" אך התושבים הפתיעו אותו בתשובתם: "לא רק שאין בעירנו רופא בשם דומה, אין בעירנו רופאים כלל!".

"מה?!", "מה?!", "הזדעק החסיד. "איך אפשר לדור בעיר שאין בה רופא? מה אתם עושים כשמישהו מכס חלה וזקוק לרפואה?".

השיבו: "אנו נושאים עינינו לשמים ומתפללים לבורא עולם שישלח דברו וירפאהו. אנו תולים בו – ורק בו – את ביטחוננו! הרי אמרנו לך שאין אף רופא בעירנו..."

"ברוך ה'!", השיבו התושבים. "בחסדי שמים תפילותינו נענות והחולים מבריאים מחוליים".

מה רבה היתה אכזבתו של אותו חסיד כשכל חיפושיו אחר הדוקטור האלמוני העלו חרס. איך ייתכן שהרבי ימליץ על רופא בלתי נודע? בלית ברירה עזב החסיד את המקום ועשה את כל הדרך בחזרה אל עירו.

מיד עם הגיעו, שם פעמיו אל ביתו של הרבי כדי לספר לו את קורותיו. התעניין האדמו"ר: "אמור לי, מיהו הרופא של אותה עיר?". השיב החסיד: "תושבי המקום אמרו לי שאין להם רופאים כלל". "ככה? ומה הם עושים במקרה שמישהו מהם חולה וזקוק לרפואה וישועה?". "הם אמרו לי שהם פונים ישירות לבורא עולם ומתפללים אליו".

"נו", פנה הרבי אל חסיד, "ומדוע לא עלה על דעתך ללמוד מהם: **מדוע לא תפנה בעצמך ל'דוקטור הרחמן'!** **האם אב הרחמן שומע רק את תפילתם של תושבי אותה עיר?!...!** הלא אב הרחמן שומע תפילת כל פה עמו ישראל ברחמים!".

<<< המשך מעמ' 2

זה בדיוק ההבדל בין ארץ ישראל לארץ מצרים, ששם היינו בגלות. במצרים היה נהר הנילוס, ממנו היו שואבים את כמות המים שהם צריכים. בתקופות הקדומות הזרימה הייתה תמיד מספקת, והיו מים בשפע לכולם בלי שום בעיות. השיפוע המצוי בין הנהר לאדמות לכל אורכו של הנהר הוא תופעה ייחודית אשר נתנה לחקלאים את האפשרות להשקיית שדותיהם. המצרים לא היו צריכים להתפלל ולצפות לטיפת גשם שתרווה את האדמה, הם תלו את ביטחונם הכלכלי, ובעצם את כל חייהם, בנהר הנילוס. מסיבה זו הפך הנילוס לאיל המרכזי של המצרים, אליו היו מתפללים ועבדו לו עבודה זרה.

אבל על ארץ ישראל כתוב בתורה "ארץ אשר עיני ה' אלוקיך בה". התושבים והחקלאים כל הזמן נושאים עיניים לשמיים ומתפללים לבורא עולם על כל טיפת מים. זה קשה יותר, אבל מצד שני מחבר מאד לקב"ה, ולא נותן לחיות באשליות ולבטוח במישהו אחר.

לכן כשהתורה אוסרת עלינו לקחת ריבית, הפרשה מסתיימת בפסוק "אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים, לתת לכם את ארץ כנען, להיות לכם לאלוקים". לפי מה שהסברנו מובנת ההשוואה בין דיני ריבית ליציאת מצרים והכניסה לארץ ישראל. בשניהם המטרה היא "להיות לכם לאלוקים", שנישאר מחוברים אליו ולא נשכח אותו.

"ורדף אותם קול עלה נידף... וכשלו איש באחיו כמפני חרב – ורדף אִין..."

אומר ה"כלי יקר" – שצריך להבין את הקשר בין העובדה שישראל ישמעו "קול עלה נידף" נחבט ברוח, וינוסו מפניו, לבין העובדה שאחר כך "וכשלו איש באחיו". סח רבי משה יצחק דרשן, "המגיד מקעלם": מעודי תהיתי מדוע הגדירה התורה את האיסור לגנוב בלשון רבים "לא תגנובו"! מדוע לא לומר בלשון יחיד "לא תגנובו"? [האיסור "לא תגנובו" שבעשרת דברות נאמר על "גונב נפשות" – אדם הגונב אנשים למכרם לעבדים. "לא תגנובו", נאמר לגבי ממון]. עד שנוכחתי במעשה שהיה – סיפר המגיד מקעלם בדרשתו לבני העיירה: לשכנתי נגנבה תרנגולת מחצרה, במקום שתיכנס לבית ותספר לבעלה על הגניבה, והוא ילך להתלונן בתחנת המשטרה בעיר הסמוכה, עשתה שכנתי מעשה – נכנסה לחצר השכנה הסמוכה לה משמאל, גנבה משם תרנגולת בלאט ושבה לחצרה כאילו מאומה לא אירע... השכנה שזה עתה נגנבה ממנה תרנגולת, כמובן לא ידעה מאומה. יצאה לחצרה והנה חסרה לה בעלת-כנף. ומה סבורים אתם? שהלכה לספר לאישה? ממש לא! היא פנתה לחצר הסמוכה לה משמאל ונטלה משם עוף מקרקר והסתלקה בחשאי. השכנה השלישית נטלה מן הרביעית והרביעית מהחמישית, עד שבקצה העיירה נשמע לאחר יומיים ושלושה קולה של איכרה מסכנה שנגנבה תרנגולת מחצרה... לכן מזהירה התורה בלשון רבים "לא תגנובו". אף אם לך גנבו משהו, אין לך רשות לגנוב מן הזולת שיגנוב מרעהו וכן הלאה. עתה ניגש לדברי ה"כלי יקר": כאשר בני אדם גולים מארצם דרכם להתאחד ולנחם זה את זה, להוות משענת נפשית ואחים לצרה זה לזה. אך בני ישראל לדאבון לב נוהגים בצורה אחרת וכך התנבא אחיה השילוני על ישראל "והכה ה' את ישראל כאשר ינוד הקנה במים". ומהי קללה זו? כל קנה הנדחף מן הרוח במים, נדחף על חברו. נמצא שכל קנה נדחף פעמיים, האחת בשל הרוח הנושבת והשנייה מחברו הסמוך לו שנדחף עליו. כך ישראל בגלותם במקום לעודד איש את רעהו ולאחיו יאמר חזק, הם נדחפים מן הגויים וכתוצאה מ"דחיפות" הגלות הם דוחפים אחד את חברו וחברו את חברו – עד שנופל האחרון שבהם.

זהו ביאור הקשר בין "ורדף אותם קול עלה נידף" של גזירות הגלות, "וכשלו איש באחיו" שכל אחד ידחף את חברו. וכיון שישראל בשורשם קשורים זה בזה, הדחיפות לא פוסקות אצל האחרון, הן שבות באופן רוחני אל הראשון... ומדוע קורה דבר זה? מבאר ה"כלי יקר" עומק בפסוק, המגלה שקללה זו אינה עונש משמים. היא סיבה של התנהגות לא ראויה בינינו לבין עצמנו: חז"ל בגמרא דורשים את הפסוק "ועלה לא ייבול" לשיחת חולין של תלמידי חכמים", שגם היא צריכה התבוננות ולימוד, משום שאינה שיחה בטלה. הרי לנו ש"עלה" נמשל לשיחה, ויש לו חשיבות. לדאבוננו, עורך ה"כלי יקר" השוואה כואבת ואמיתית, אנו מדברים ומפספטים ברחובות העיר מה ששמענו על פלוני, ועל אלמוני. דיבורי רכילות אלו מתפשטים כאש בשדה קוצים, בדרכם הינם מפילים חללים, וזורעים איבה ופירוד. זוהי הסיבה לכך שישראל נדחפים בגלות פעמיים: פעם אחת מגזירות הגויים ואת השנייה – אנו גורמים לעצמנו בלשון הרע שמפיל כאפקט הדומיני אחד אחרי השני. כאשר אנו בטוחים שמותר לנו להתנהג באופן לא יאה לזולת, כי "דחפו אותי – אז גם אני אדחף", עלינו לזכור שבסופו של תהליך הדחיפה הזו תשוב אלינו. אך אם נעצור כח ביכולתנו להימנע מלדחוף, אנחנו יכולים "לשבור את מעגל הקסמים".

הימנעות מדיבור אחד אסור, משפיעה על כל הסביבה.

ברכה והצלחה ובריאות
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו
אופיר בן אורה ומשפחתו הי"ו

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו
אלון כהן בן אורנה
ומשפחתו הי"ו

בביכנ"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה ערבית - בשעה 19:00

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית-----7:00
מנחה וערבית (סמוכות) ---- 19:00
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית
יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב יעקב אליהו שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית- 7:30
מנחה ערבית - 19:00
לעת עתה כל התפילות
ברחבה הסמוכה
לביהכ"ס

לרפואה שלימה
אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

לעילוי נשמת הרב יצחק בן זוהרה אלמליח זצ"ל